

03.05 Η επανάσταση στα νησιά του Αιγαίου

Πότε επαναστάτησαν τα νησιά του Αιγαίου ;

Από την Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα η επανάσταση μεταδόθηκε στα νησιά του Αιγαίου. Τον Απρίλιο του 1821 επαναστατούν οι **Σπέτσες (Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα)** και στη συνέχεια η **Ύδρα (Αντώνιος Οικονόμου, Ανδρέας Μιαούλης, Ιάκωβος Τομπάζης)**.

Ακολούθησαν τα **Ψαρά (Δημήτρης Παπανικολής, Κωνσταντίνος Κανάρης)**, η **Μύκονος (Μαντώ Μαυρογένους) Σάμος**, η **Κάσος**, τα **Δωδεκάνησα** και η **Κρήτη (Σφακιά)**.

Οι κάτοικοι των άλλων νησιών των Κυκλάδων φάνηκαν διστακτικοί.

Πώς βοήθησαν στον Αγώνα τα εξεγερμένα νησιά ;

Τα εξεγερμένα νησιά βοήθησαν αποφασιστικά στην εξέλιξη του Αγώνα, καθώς **τα εμπορικά πλοία τους** παρ' ότι ήταν λιγότερα και μικρότερα από τα τουρκικά, **ήταν ταχύτερα και είχαν εμπειροπόλεμα πληρώματα**.

Σε τι είδους επιχειρήσεις διακρίθηκαν οι Έλληνες ναυτικοί ;

α) στην **πολιορκία παραθαλάσσιων κάστρων**, όπως η Μονεμβασιά και το Ναυαρίνο.

β) στην **υποστήριξη χερσαίων μαχών από τη θάλασσα** (όπως έγινε με την απελευθέρωση της Χαλκίδας).

γ) σε **καταδρομές στα παράλια της Μικράς Ασίας**, όπου αιχμαλώτιζαν ή κατέστρεφαν εχθρικά πλοία, με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται ο τουρκικός στόλος να πλεύσει προς την Πελοπόννησο.

δ) σε **ναυμαχίες στο ανοιχτό πέλαγος**, στις οποίες συμμετείχαν και τα περίφημα πυρπολικά.

Πώς αντέδρασαν οι Τούρκοι ;

Οι Τούρκοι αντέδρασαν με **βαριά αντίποινα στους Έλληνες των νησιών και των παραλίων της Μικράς Ασίας**. Η **Χίος ισοπεδώθηκε** και περίπου 80.000 κάτοικοί της σφαγιάστηκαν ή αιχμαλωτίστηκαν, ενώ όσοι σώθηκαν κατέφυγαν στα Ψαρά, τις Κυκλάδες και την Πελοπόννησο. Η **καταστροφή της Χίου** (Μάρτιος **1822**) συγκλόνισε τους Ευρωπαίους, που άρχισαν να βλέπουν με συμπάθεια πλέον την εξέγερση των Ελλήνων.

Η απάντηση των Ελλήνων δόθηκε λίγους μήνες μετά στη Χίο, όπου ήταν αγκυροβολημένος ο τουρκικός στόλος. Ενώ οι Τούρκοι γιόρταζαν το Μπαϊράμι, ο **Κανάρης** και ο **Πιπίνος** εκμεταλλεύτηκαν το σκοτάδι και πρόσδεσαν τα πυρπολικά τους στη ναυαρχίδα και την αντιναυαρχίδα αντίστοιχα. Η ναυαρχίδα ανατινάχθηκε σκοτώνοντας περίπου 2000 Τούρκους μεταξύ των οποίων και τον ναύαρχο **Καρά Αλή**. Αντίθετα η υποναυαρχίδα έπαθε μόνο κάποιες ζημιές.

Πώς αντιμετώπισαν οι Τούρκοι την κυριαρχία των Ελλήνων στη θάλασσα ;

Οι αποτυχίες του τουρκικού στόλου ανάγκασαν τον σουλτάνο να ζητήσει τη βοήθεια του πασά της Αιγύπτου **Μεχμέτ Αλή**, ο οποίος είχε στόλο εκπαιδευμένο από Ευρωπαίους.

Ποια γεγονότα ακολούθησαν στη θάλασσα ;

Ο ενωμένος τουρκοαιγυπτιακός στόλος επιτίθεται στα Ψαρά και την Κάσο (Μάιος - Ιούνιος **1824**). Τα δυο νησιά καταστράφηκαν παρά την αντίσταση των κατοίκων τους.

Τον **Αύγουστο** του **1824** έγινε η ναυμαχία στον κόλπο του Γέροντα στις μικρασιατικές ακτές. Ο ναύαρχος **Μιαούλης** χρησιμοποιώντας και πυρπολικά νίκησε τον τουρκοαιγυπτιακό στόλο, ο οποίος από τότε σκορπίστηκε στο Αιγαίο.

Γλωσσάρι

Χερσαίες μάχες : Μάχες που γίνονται στην ξηρά.

Καταδρομές : Αιφνιδιαστικές επιθέσεις.

Αντίποινα : Πράξη που γίνεται σε εκδίκηση κάποιας άλλης.

Ταλανίζω : Βασανίζω, ταλαιπωρώ.

Φρεγάτα : Είδος πολεμικού πλοίου.